

PRED 120 ROKMI ZAČALI V PREŠOVE HRAŤ FUTBAL...¹

Patrik DERFIŇÁK

Medzi významnými výročiami, ktoré sa v roku 2018 stali, prípadne ešte stanú predmetom skúmania a analýz historikov, politológov, literátov i odborníkov z ďalších oblastí, ako by trochu zanikali iné zaujímavé udalosti. Jednou z tých pomerne dôležitých, úzko spojených nielen s prešovským, ale tiež slovenským športom, je napríklad založenie v súčasnosti najstaršieho extraligového futbalového klubu. Počiatky dnešného Tatrana Prešov siahajú totiž do 29. mája 1898, teda do obdobia pred 120 rokmi. Pri bližšom pohľade na tento dátum sa však môže objaviť viacero nejasností. Staršia literatúra venovaná tejto problematike totiž uvádza aj iné možné dni, najčastejšie 25. máj toho istého roku. V niektorých odborných publikáciách sa objavuje aj ďalší dátum, konkrétne 30. máj 1898. Nie je zatiaľ celkom jasné, kde došlo prvýkrát k uvedeniu tohto nepresných dátumov. V každom prípade dobové dokumenty popisujú celú záležitosť okolo oficiálne prvého futbalového stretnutia v Prešove, po ktorom malo dôjsť aj k založeniu miestneho futbalového odboru, pomerne jednoznačne. Niekoľko stručných zmienok sa dokonca zachovalo aj v miestnej tlači z tohto obdobia.

V uvedený deň, konkrétne 29. mája 1898 sa totiž končilo jedno z prvých veľkých športových podujatí, oblastné preteky, ktoré organizoval miestny ETVE (Eperjesi Torna és Vívó Egyesület). Ich súčasťou sa stali spoločné cvičenia skupín i jednotlivcov, ale tiež rôzne atletické disciplíny. Tejto akcie, ktorá sa v Prešove uskutočnila v dňoch 28. – 29. mája 1898 sa okrem viacerých budapeštianskych klubov zúčastnili aj športovci z Maramaróskej Sihoti, Bratislavy, Košíc či Levoče. Dvojdňové preteky odohrávajúce sa na pripravenej trávnej ploche vedľa rieky Torysy slávnostne otvoril dr. Albert Berzeviczy, poslanec, predseda celouhorského združenia športových klubov, neskôr aj minister školstva a dlhoročný predseda Uhorskej akadémie vied. Patronát nad týmto podujatím prevzal okrem iných významných osobností aj župan Šarišskej stolice I. Szinyei-Merse.

Dňa 29. mája 1898 sa v Prešove oficiálne uskutočnil prvý futbalový zápas, ktorý celé toto športové celé podujatie uzavrel. Miestni obyvatelia i záujemcovia o tento v tom čase stále nový šport zatiaľ iba ako diváci sledovali hru reprezentantov dvoch budapeštianskych klubov. Tie do Prešova pricestovali na pozvanie profesora tunajšieho kráľovského katolíckeho vyššieho gymnázia F. Petheho. Budapešti torna – club (BTC) patril nielen medzi najsilnejšie a najväčšie športové kluby na území celej monarchie, ale súčasne tiež k priekopníkom futbalu. Iba niekoľko týždňov pred vystúpením v Prešove sa tento výber stretol vo vzájomnom zápase s viedenským Wiener AC. S favoritom a na jeho ihrisku síce BTC prehral 1:4, napriek tomu si v ďalších zápasoch dokázal udržať postavenie najsilnejšieho klubu v celom Uhorsku. V Prešove sa jeho súperom stalo družstvo Ó-budy, tiež jednej z dnešných mestských častí Bu-

1 Príspevok vznikol v rámci projektu APVV-15-0036 *Východné Slovensko v 19. a 20. storočí vo vzťahu centra a periférie*.

dapešti. Hráči favorizovaného BTC porazili nakoniec svojho súpera 2:0. Predvedená hra však mala medzi miestnym obyvateľstvom značný ohlas. Vďaka tomu ešte v ten istý deň došlo k založeniu futbalového oddielu v rámci telovýchovnej organizácie ETVE. Vďaka tomuto kroku sa Prešov stal napríklad aj prvým reprezentantom „východu“, keď na jar roku 1899 iba tesne, v pomere 1:2, podľahol PTE Bratislava na ihrisku v dnešnej Petržalke. Prešovčania pritom boli lepším a aktívnejším družstvom. O konečnom výsledku však do veľkej miery rozhodol vlastný gól, ktorí si hostia strelili už v prvom polčase.

Z Prešova sa stalo v úplnom závère 19. a na začiatku 20. storočia dôležité centrum futbalového diania. Záujemcovia o túto hru prichádzali z rôznych okolitých miest ako napríklad Košice, Bardejov, Sabinov či Veľký Šariš, aby sa zoznámili so základmi novej a stále populárnejšej hry. Táto počiatočná fáza prešovského futbalového života patrí zatiaľ k stále málo preskúmaným obdobiam. Osobitne citeľné je to okrem presného určenia dátumu prvého futbalového zápasu v meste aj v prípade špecifickej hry – futbalu hraného s tzv. ušiakovou loptou. V nej Prešovčania získali niekoľko prvenstiev v rámci Uhorska nielen medzi dospelými, ale tiež v kategórii dorastencov.

Použitá literatúra:

- DÉNES, Tamás – SÁNDOR, Mihály – B. BÁBA, Éva. *A magyar labdrúgás története I. Amatőrök és álamatőrök (1897 – 1926)*. Debrecen : CAMPUS KIADÓ, 2013. 592 s. ISBN 978-963-9822-11-5.
- Kerületi tornaverseny. In *Eperjesi Lapok*. 23, 1898, č. 22, s. 2 – 3.
- SABOL, Tibor. *Prešov – futbal*. Humenné : Garmond, 1995. 198 s. ISBN 80-967312-0-3.